(סד) לְתוֹךְ הָעַיִן, וְלִתְּנוֹ עַל גַּבָּיו, (סה) [ס]אִם פּוֹתֵחַ וְסוֹגֵר הָעַיִן אָסוּר, וְאִם אֵינוֹ פּוֹתֵחַ וְסוֹגֵר (סו) מֻתָּר. (יג) (סז) [ע]וֹרֵק תָּפֵל, אֲפִלּוּ עַל גַּבָּיו אָסוּר, דְּמוּכְחָא מִלְּתָא דִּלְרִפּוּאָה עָבֵיד: **כא** [פ]שׁוֹרָה אָדָם (יד) (סח) קִילּוּרִין בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְנוֹתֵן עַל גַּבֵּי הָעַיִן בְּשַׁבָּת, שֶׁאֵינוֹ נִרְאֶה אֶלָּא כְּרוֹחֵץ, [צ]וְהוּא דְּלֹא עָמִיץ וּפָתַח, (סט) [ק]וְלֹא חָיְשִׁינַן מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמָּנִים, דְּכֵיוָן שֶׁלֹּא הִתִּירוּ לוֹ לִשְׁרוֹתָן אֶלָּא מֵעֶרֶב שַׁבָּת אֵיפָא הֵיכָרָא: **כב** [ר]מַעֲבִירִין גִּלְדֵי הַמַּכָּה (ע) וְסָכִין אוֹתָהּ בְּשֶׁמֶן, (עא) [ש]אֲבָל לֹא בְּחֶלֶב מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִמּוֹחַ, [ת]וַאֲפִלּוּ בִּגְמַר מַכָּה (עב) דְּלֵיכָּא אֶלָּא צַעֲרָא שְׁרִי. (עג) [א]אֲבָל אֵין נוֹתְנִין עָלֶיהָ שֶׁמֶן (טו) וְחֹמֶץ (עד) מְעֹרָבִים יַחַד, (עה) [ב]וְלֹא עַל גַּבֵּי (טז) מוֹךְ (עו) לִתְּנוֹ עָלֶיהָ, (עז) אֲבָל נוֹתֵן הוּא חוּץ לַמַּכָּה וְשׁוֹתֵת וְיוֹרֵד לְתוֹכָהּ: **כג** [ג]נוֹתְנִין סְפוֹג וַחֲתִיכוֹת בְּגָדִים יְבֵשִׁים (עח) [ד]וַחֲדָשִׁים, שֶׁאֵינָן לִרְפוּאָה אֶלָּא כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסְרְטוּ הַבְּגָדִים אֶת הַמַּכָּה. אֲבָל לֹא יְשָׁנִים שֶׁהֵם מַרְפְּאִים, [ה]וְהֲנֵי מִלֵּי יְשָׁנִים שֶׁלֹּא נִתְּנוּ מֵעוֹלָם עַל הַמַּכָּה, אֲבָל אִם הָיוּ כְּבָר עַל הַמַּכָּה אֲפִלּוּ יְשָׁנִים שָׁרֵי מִשּׁוּם מַרְפְּאִים: **כד** [ו]נוֹתְנִים עָלָהּ עַל גַּב מַכָּה בְּשַׁבָּת שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא כְּמִשַּׁמְּרָהּ, (עט) חוּץ (פ) מִפְּנֵי שֶׁהֵם לִרְפוּאָה. (וְאֵין נוֹתְנִין (פ) גֶּמִי עַל הַמַּכָּה שֶׁהוּא מְרַפֵּא) (טור): **כה** * [ז]רְטִיָּה שֶׁנִּפְלָה מֵעַל גַּבֵּי הַמַּכָּה עַל גַּבֵּי קַרְקַע,

ס טור מֵהָא דְּקִילּוּרִין [ז]מִדִּבְרֵי רַשִׁ״י שָׁם (ד״ה יין). **ע** שָׁם בְּגֶמָרָא. **פ** שָׁם. **צ** שָׁם. **ק** טור וְשָׁם בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י (ד״ה ונותן). **ר** שַׁבָּת נ״ג (ע״ב) בְּרַיְתָא. **ש** טור וְהַמַּרְדְּכַי (פ״ה סי׳ שלה) שָׁם. **ת** שָׁם בַּגְּמָרָא. **א** שָׁם קל״ד (ע״ב) וְכִשְׁמוּאֵל הַתּוֹסָפוֹת (ד״ה ואין). **ב** שָׁם בְּבְרַיְתָא. **ג** שָׁם בְּבְרַיְתָא. **ד** שָׁם בַּגְּמָרָא וּבְפֵרוּשׁ הָרַי״ף (נב:) וּבְפֵרוּשׁ רַשִׁ״י (ד״ה חדתין) לְפֵרוּשׁ הָרֹא״שׁ (פי״ט סי׳ ג). **ה** שָׁם בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י. **ו** סְמ״ג (לאוין סה) בְּשֵׁם הִירוּשַׁלְמִי פֶּרֶק ר׳ דְּשַׁבָּת (נג:).

(ה״ב ע״ש). **ז** עֵירוּבִין ק״ב (ע״ב) בְּרַיְתָא וּכְתַנָּא קַמָּא וְכֵן כָּתַב הָרַי״ף שָׁם (לה.) בְּגַרְסָא דִּידָן וּבְפֶרֶק י״ט דְּשַׁבָּת (נג:).

בַּאֵר הֵיטֵב

אִם הִבְרִיא, ט״ז (ס״ק יד), וְעַיִן סִימָן ש״ח סָעִיף קָטָן ה׳ מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם: **כב** (טו) **דְּלֵיכָּא.** צָרִיךְ לוֹמַר דְּלֵיכָּא צַעֲרָא אֶלָּא תַּעֲנוּג, בַּ״ח (ס״ב): (טז) **מוֹךְ.** אֲפִלּוּ חַמִּין לְחוּד אָסוּר מִשּׁוּם סְחִיטָה, גְּמָרָא. אֲבָל שָׁמֵן לְחוּד לֹא גָּזְרִינַן כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ש״ט (ס״י), וְעַיִן סִימָן ש״א סָעִיף כג (ס״ק כד): **כד** (יז) **מְעֹרָבִים.** וְהוּא הַדִּין כָּל עֲלִים שֶׁהֵם מְרַפְּאִים, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאָסוּר לִתֵּן צוֹ״ק וַאלֹ״ב עַל הַמַּכָּה שֶׁאֵין בָּהּ נָקָב, מִגַּן אַבְרָהָם.

כָּתַב הַיטֵב

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

קנ״ה (ס״ג), שָׁאנֵי בְּשׁוּל אֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁאֵין אִסּוּרוֹ מֻחְמָת עַצְמוֹ [פְּרִי מִגְדִּים (א״א ס״ק יא)]. וְגַם הַחוֹלֶה (לא) מְבֻרָךְ עָלָיו דִּבְהֶתֵּרָא קָאָכִיל, וּמַה שֶּׁנִּשְׁאָר לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת (לט) [א]אָסוּר אֲפִלּוּ לַחוֹלֶה עַצְמוֹ, כֵּיוָן שֶׁאֶפְשָׁר לְבַשֵּׁל לוֹ אָז עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל. וְהַכֵּלִים שֶׁל בְּשׁוּלֵי אֵינוֹ יְהוּדִי צְרִיכִים הֶכְשֵׁר, (מ) וַאֲפִלּוּ כְּלִי חֶרֶס, כֵּיוָן דְּעִקַּר אִסּוּרוֹ אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן דַּיּוֹ אִם מַגְעִילוֹ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, וּבְדִיעֲבַד אִם בִּשֵּׁל בּוֹ בְּלִי הַגְעָלָה וְיֵשׁ רֹב בַּתַּבְשִׁיל מַתִּר. וְיֵשׁ מְקִלִּין דְּאֵין צְרִיכִין הֶכְשֵׁר כְּלָל, (מא) וְהַסּוֹמֵךְ עָלֵיהֶן לְעִנְיַן כֵּלִים שֶׁבִּשְּׁלוּ בָּהֶן לְחוֹלֶה בְּשַׁבָּת לֹא הִפְסִיד: **כ** (סד) **לְתוֹךְ הָעַיִן.** דְּכָל מִלֵּי דְּהוּא לִרְפוּאָה גָּזְרוּ רַבָּנָן מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמָּנִים: (סה) **אִם פּוֹתֵחַ וְכוּ׳.** כְּדֵי שֶׁיִּכָּנֵס לְתוֹכוֹ, דְּאָז מוּכְחָא מִלְּתָא דִּלְרִפּוּאָה עוֹשֶׂה: (סו) **מֻתָּר.** דְּאָמְרִינַן לִרְחִיצָה בְּעָלְמָא הוּא דְּעָבֵיד [רַשִׁ״י (קח: ד״ה על)]. וְהָאִידָנָא שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לִרְחֹץ בְּעַיִן אָסוּר [מִגַּן אַבְרָהָם (ס״ק יח)] וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: (סז) **וְרַק תָּפֵל.** כֹּל (מב) שֶׁלֹּא טָעַם כְּלוּם מִשֶּׁנִּעוֹר שֶׁהוּא חָזָק, וּמוּכְחָא מִלְּתָא דִּלְרִפּוּאָה מִכֵּוָן דְּאִי לִרְחִיצָה מְאוּס הוּא. וְאִם רוֹחֵץ פִּיו בְּמַיִם וְאַחַר כָּךְ מְבַשְּׁלִים לְאוֹתָן הַמַּיִם לֹא הֶפְסִיד שְׁרִי, וְכָתַב רַשִׁ״ל (בבי״ה לטור) דְּמִי שֶׁלֹּא יָכוֹל לִפְתֹּחַ הָעֵינַיִם יָכוֹל לְלַחְלֵחַ בְּרֹק תָּפֵל, דְּאֵין זֶה חֲשִׁיב רְפוּאָה אֶלָּא לִפְתֹּחַ עֵינַיִם מְכֻוָּן, וְכֵן כָּתַב הַפ״ח (ס״א): **כא** (יד) **קִילּוּרִין.** וְרוֹקֵא בְּרִפְתָּה, אֲבָל מֻתָּר לִרְחֹץ בְּעַיִן שֶׁלֹּא יִכָּנֵס לְתוֹכוֹ, דְּאָז מוּכְחָא מִלְּתָא דִּלְרִפּוּאָה עוֹשֶׂה: (סח) **קִילּוּרִין.** וְרוֹקֵא בְּקִילּוּר צָלוּל שֶׁאָז נִרְאֶה כְּרוֹחֵץ, אֲבָל בְּעָבֶה אָסוּר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רנ״ב סָעִיף ה׳: (סט) **וְלֹא חָיְשִׁינַן וְכוּ׳.** דְּהוּא הֵיכֵּרָא דִּלְרִפּוּאָה קָעָבֵיד, אַף עַל פִּי כֵן לִדִידֵהּ אֵיכָּא הֵכָּרָא מִדְּמַצְרִיךְ לִשְׁרוֹתוֹ מֵעֶרֶב שַׁבָּת. וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּהָא דְּלֹא חָשְׁשׁוּ בְּסָעִיף כ׳ מִשּׁוּם הוּא עַצְמוֹ, שָׁאנֵי הָתָם דְּכֵיוָן שֶׁדָּרֶךְ לִרְחֹץ בְּיֵין לְהַעֲנוּג בְּעָלְמָא לָכֵן לֵיכָּא מִשּׁוּם חֲשָׁשׁ כְּלָל, אֲבָל הָכָא שֶׁאֵין עוֹשִׂים כֵּן אֶלָּא לִרְפוּאָה צָרִיךְ הֵכֵּרָא [עוֹלַת שַׁבָּת (ס״ק נג)]: **כב** (ע) **וְסָכִין אוֹתָהּ.** דִּבְזְמַנָּם הָיָה דֶּרֶךְ הַבְּרִיאִים בְּסִיכָה בְּשֶׁמֶן, וְלֹא מוּכְחָא מִלְּתָא דִּלְרִפּוּאָה עָבֵיד. וְעַיִן בְּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמ״א בְּסִימָן שכ״ז סָעִיף א׳ בַּהֲגָ״ה לְעִנְיַן מְדִינוֹתֵינוּ, וּמִסְתַּבְּרָא דִּבְגִמַּר מַכָּה גַּם בִּמְדִינוֹתֵינוּ שָׁרֵי בְּשֶׁמֶן: (עא) **אֲבָל לֹא בְּחֶלֶב.** וְהוּא הַדִּין אִם הַשֶּׁמֶן הָיָה קָרוּשׁ דְּדָמֵי לְחֶלֶב [מָרְדְּכִי בְּפֶרֶק בְּמֶה טוֹמְנִין (סי׳ שלג)]: (עב) **דְּלֵיכָּא צַעֲרָא אֶלָּא תַּעֲנוּג בְּעָלְמָא.** כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר. רְצוֹנוֹ לוֹמַר וְאַף דִּבְכֹהֶמָה אָסוּר מִשּׁוּם תַּעֲנוּג בְּעָלְמָא וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן של״ב סָעִיף ב׳, אֶפְלוּ הָכִי בְּאָדָם שָׁרֵי: (עג) **אֲבָל אֵין נוֹתְנִין וְכוּ׳.** דְּכָזֶה (מד) מוּכָח מִלְּתָא שֶׁהוּא לִרְפוּאָה: (עד) **מְעֹרָבִין יַחַד.** וְחַמִּין לְבַד, מַשְׁמַע מִמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כד) דְּשָׁרֵי כְּמוֹ שֶׁמֶן לְבַד: (עה) **וְלֹא עַל גַּבֵּי מוֹךְ.** וּכָזֶה (מה) אֲפִלּוּ חַמִּין לְחוּד דְּלֹא מִנְכַּר שֶׁהוּא לִרְפוּאָה גַּם כֵּן אָסוּר מִשּׁוּם סְחִיטָה, אֲבָל בְּשֶׁמֶן לְחוּד לֹא גָּזְרִינַן, דְּאֵין דֶּרֶךְ כִּבּוּשׁ בְּשֶׁמֶן וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן שי״ט (ס״י): (עו) **לִתְּנוֹ עָלֶיהָ.** וְהוּא הַדִּין (מו) אִם הַמּוֹךְ הָיָה נָתוּן מִקֹּדֶם עַל הַמַּכָּה, גַּם כֵּן אָסוּר לִתֵּן עָלֶיהָ חַמִּין וְשֶׁמֶן אוֹ חַמִּין לְחוּד: (עז) **אֲבָל נוֹתֵן וְכוּ׳.** דְּלֹא מוּכְחָא מִלְּתָא דִּלְרִפּוּאָה [רַשִׁ״י (קלד: ד״ה אין)]. וּלְפִי זֶה אַף בִּמְדִינוֹתֵינוּ שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לִסּוֹךְ בְּשֶׁמֶן, גַּם כֵּן שָׁרֵי בְּזָה: **כג** (עח) **וַחֲדָשִׁים וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּטַ״ז (ס״ק יז) שֶׁכָּתַב דְּהָאי וַחֲדָשִׁים לֹא קָאֵי אַסְפּוֹגִ, דְּהָתָם אֶפְלוּ בִּישָׁנִים שָׁרֵי שֶׁאֵינָם מְרַפְּאִים, וּדְלֹא כְּדַעַת הַטּוּר, וְכֵן כָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כד). וְעַיֵּן בְּסִימָן ש״א סָעִיף כ״ב שֶׁהָעִתִּיק שָׁם הַמְּחַבֵּר לְשׁוֹן הַטּוּר דְּסִפּוֹג מְרַפֵּא, (מז) וְאוּלַי כַּוָּנַת הַמְּחַבֵּר שָׁם רַק אַסְפּוֹג לַח, וְצָרִיךְ עִיּוּן: **כד** (עט) **חוּץ מֵעַלַּי גְּפָנִים.** [ב]וְהוּא הַדִּין (מח) שְׁאָר עֲלִים הַיְדוּעִים שֶׁהֵם מְרַפְּאִים: (פ) **גֶּמִי וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כו) דְּמִצַּדַּד דְּאֵין חִלּוּק בְּגֶמִי בֵּין לַח לְיָבֵשׁ, וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשַׁבָּת קי״ב (ע״א) בְּרַשִׁ״י דִּבּוּר הַמַּתְחִיל שִׁקֵּל, דְּמַשְׁמַע שָׁם דְּגֶמִי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

סי׳ ב). וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יט) דְּהַהוּא רַק לְעִנְיַן כָּתָם אִתְּמַר, לֹא מַשְׁמַע כֵּן לְהַמְעַיֵּן בְּאוֹר זָרוֹעַ גּוּפֵיהּ: **כא** (מג) רַשִׁ״י (קח: ד״ה ונותן): **כב** (מד) רַשִׁ״י (קלד: ד״ה אין) אֵין נוֹתְנִין): (מה) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כד): (מו) עַיֵּן שָׁם דְּהַשְׁעָם גַּם כֵּן מִשּׁוּם סְחִיטָה, וְעַל כֵּן כָּתַבְתִּי דְּגַם בָּזֶה אָסוּר אַף בְּחַמִּין לְחוּד: **כג** (מז) **אֲבָל הוּא דַּחֲק, דְּבְוַדַּאי כַּוָּנַת הַטּוּר גַּם אַסְפּוֹג יָבֵשׁ אַף שֶׁהוּא יָשָׁן,** וּכְמוֹ שֶׁמּוּכָח הָכָא בְּהָרִיא בִּלְשׁוֹנוֹ דְּסִכְּרִיא לֵיהּ שֶׁהוּא מְרַפֵּא, **וְאִם כֵּן הַמְּחַבֵּר שֶׁהֶעְתִּיק לְשׁוֹנוֹ מִסְתַּבְּרָא גַּם כֵּן דְּכַוָּנָתוֹ אַף בְּאַסְפּוֹג זֶה:** **כד** (מח) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו״ע הרב (סי׳ שיח ס״ה) אסר רק לבריא. **ב]** וכתב בשו״ע הרב (ס״ל) שאם נתנם על המכה מבעוד יום והסירם מעליה משחשכה, אפילו במזיד, מותר להחזירה, מפני שלא אסרו כל רפואה משום גזרת שחיקת סמנים אלא כשמתחילה בשבת אבל לא כשכבר עשאה לו מבעוד יום ומחזירה לו בשבת.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ח רמב"ם בְּפֶרֶק ב' (ה"י). ט עֵירוּבִין שָׁם. י סמ"ג (עשין) בְּשֵׁם יְרוּשַׁלְמִי פֶּרֶק ר' דְּשַׁבָּת (שם). כ מִשְׁנָה פֶּרֶק ב' דְּעֵרֻיּוֹת (פ"ה) וּלְשׁוֹן הָרַמְב"ם בְּפֶרֶק י' מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (ה"י"ז). ל שָׁם בִּדְמַרְשׁ לָהּ שְׁמוּאֵל שַׁבָּת ק"ז (ע"א). מ שָׁם ק"ט (ע"א).

(פא) **לֹא יַחֲזִירֶנָּה, נְפָלָה** (יח) עַל גַּבֵּי כְּלִי (פב) יַחֲזִירֶנָּה, (יט) (פג) [ח]וְעַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי מֻתָּר לְהַנִּיחָהּ אֲפִלּוּ **בְּתִחִלָּה.** הַגָּהָ: (פד) וּמֻתָּר (כ) לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לַעֲשׂוֹת רְטִיָּה עַל מַכָּה אוֹ חַבּוּרָה (איסור והיתר הארוך (כללי נט דין כג)), (פה) וְאָסוּר לִתֵּן עָלֶיהָ אֲפָר מִקְלָה דִּמְרַפֵּא, כִּי אִם עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי (מרדכי פרק שמונה שרצים (סי' שפו-שפז)):

כו * [ט]מְגֹלָּה קְצָת רְטִיָּה וּמְקַנַּחַ פִּי הַמַּכָּה, וְחוֹזֵר וּמְגֹלָּה קְצָתָהּ הַשֵּׁנִיָּה וּמְקַנְּחָהּ, וּרְטִיָּה עַצְמָהּ **לֹא** יְקַנֵּחַ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמָרֵחַ: **כז** [י]מַכָּה שֶׁנִּתְרַפְּאָה, נוֹתְנִין עָלֶיהָ רְטִיָּה שֶׁאֵינָהּ אֶלָּא (פו) כְּמִשַּׁמְרָהּ: **כח** (פז) [כ]הַמֵּפִיס שְׁחִין בְּשַׁבָּת * כְּדֵי לְהַרְחִיב פִּי הַמַּכָּה, כְּדָרְכּוֹ שֶׁהָרוֹפְאִים עוֹשִׂים שֶׁהֵם מִתְכַּוְּנִים בִּרְפוּאָה לְהַרְחִיב פִּי הַמַּכָּה, הֲרֵי זֶה חַיָּב מִשּׁוּם מַכָּה בְּפַטִּישׁ שֶׁזּוֹ הִיא מְלֶאכֶת הָרוֹפֵא, וְאִם הֵפִיסָהּ כְּדֵי (כפ) (פח) לְהוֹצִיא (פט) מִמֶּנָּה הַלִּחָה שָׁבָה (צ) [ל]הֲרֵי זֶה מֻתָּר: **כט** [מ]מִי (צא) שֶׁנִּגְּפָה (כג) יָדוֹ אוֹ רַגְלוֹ, צוֹמְתָהּ בְּיֶתֶר כְּדֵי

בַּאֵר הֵיטֵב

עַיֵּן שָׁם סָעִיף קָטָן ל"ג: **כח** (יח) **עַל גַּבֵּי כְּלִי.** אֲבָל הֶסֵּירָה בְּמֻזִּיד אָסוּר לְהַחֲזִירָהּ, שֶׁבְּלֵי הַלָּקַט (סי' קיז): (יט) **וְעַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי.** הַיְינוּ שֶׁמִּצְטָעֵר הַרְבֵּה, דְּאִם לֹא הָיָה אֶלָּא מְחוּשׁ כָּא כָּתַב בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש הרב"ן והרמב"ן) בְּשֵׁם הָרַ"ן (לט: ד"ה ומהא) דְּאָסוּר אֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי. אַחֲרוֹנִים. וְעַיֵּן סָעִיף י"ז: (כ) **לוֹמַר וְכוּ'.** דַּוְקָא כְּשֶׁחָלָה כָּל גּוּפוֹ אוֹ שִׁיֵּשׁ

בֵּאוּר הַלָּכָה

כו * מְגֹלָּה קְצָת רְטִיָּה וְכוּ'. מִלְּשׁוֹן זֶה מַשְׁמַע דְּאֵינוֹ מְסִירָהּ לְגַמְרֵי, דְּאִי יְסִירָהּ לְגַמְרֵי, לֹא יְהֵא רַשַּׁאי אַחַר לָךְ לְהַחֲזִירָהּ, וְעַל כָּרְחָךְ דְּסְבִירָא לֵיהּ דִּלְשׁוֹן הַבְּרַיְיתָא (עירובין קב:) בָּזֶה אִתְיָא אֲפִלּוּ לְהַתְּנָא קַמָּא וְלֹא לְרַבִּי יְהוּדָה לְחוּד, וְזֶהוּ סִיְּעְתָּא לְדַעַת הַמַּחְמִירִים שֶׁהַבְּאתִי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן פ"ב. אֲמְנָם קָשֶׁה דְּהָא דַּעַת הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ורשי"ה) לְהֶקֵל בָּזֶה, וַאֲפִלּוּ הָכִי הָעִתִּיק בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ לְשׁוֹן הַבְּרַיְיתָא בָּזֶה, וְאוּלַי דִּלְדִידֵיהּ אִירְיָנוּ בָּזֶה כְּשֶׁאֵין לוֹ חֵפֶץ לְהַנִּיחַ עָלָיו הָרְטִיָּה אִם לֹא עַל גַּבֵּי קַרְקַע, וְיִהְיֶה אָסוּר אַחַר כָּךְ לְהַחֲזִיר, לְכָךְ מַגְּלָה מִקְצַת הָרְטִיָּה וּמְקַנֵּחַ, וְדוֹחֵק:

כח * כְּדֵי לְהַרְחִיב פִּי הַמַּכָּה. לְכְאוֹרָה לְפֶה חַיָּב הָיְינוּ בְּכָלִי [וּמִכָּל מָקוֹם אֵין בּוֹ

וּמַתִּירִים בָּזֶה, וְאֶפְשָׁר דִּכְשֶׁהֶסִּירָהּ עַל מְנָת לְתַקֵּן יֵשׁ לִסְמֹךְ עֲלֵיהוּ לְהָקֵל: (פג) **וְעַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי וְכוּ'.** מִדְּיוֹקָא דְּלִשְׁנָא זוֹ מַשְׁמַע דְּאִי אֵינוֹ יְהוּדִי אָסוּר וְכַנַּ"ל בְּרֵישׁ סִימָן זֶה (ס"א): (פד) **וּמֻתָּר וְכוּ' לַעֲשׂוֹת רְטִיָּה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף עַל גַּב דַּעֲשִׂיַּת רְטִיָּה הוּא מְלֶאכָה שֶׁל מַמָּשׁ, אֲפִלּוּ הָכִי מֻתָּר עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי. אֲבָל זֶה אֵינוֹ מֻתָּר (ט) כִּי אִם כְּשֶׁחָלָה כָּל גּוּפוֹ עַל יְדֵי הַמַּכָּה וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף י"ז בְּהַגָּ"ה, אוֹ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סַכָּנָה, דְּאִי רַק מִקְצַת חוֹלֶה אֵינוֹ מֻתָּר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה דְּאוֹרָיְתָא עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי: **(פה) וְאָסוּר לִתֵּן וְכוּ'.** אַף דְּהוּא רַק אִסּוּר דְּרַבָּנָן, (מ) מִכָּל מָקוֹם עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל עַצְמוֹ אָסוּר בְּלֹא שִׁנּוּי, (נמ) אֲפִלּוּ אִם חָלָה כָּל גּוּפוֹ כֵּיוָן שֶׁהוּא חוֹלֶה סַכָּנָה, (נמ) שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה, וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף י"ז לְפִי מַה דְּמַסִּיק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שָׁם: **כז** (פו) **כְּמִשַּׁמְרָהּ.** וְלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁיָּבוֹא לִידֵי שְׁחִיקַת סַמָּנִין וּמֵרוּחַ, (ס) שֶׁאֵינוֹ בָּהוּל כָּל כָּךְ אַחַר שְׁנִתְרַפְּאָה: **כח** (פז) **הַמֵּפִיס שְׁחִין, לְהוֹצִיא (פח) וְכוּ'.** וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ (פמ) אִם תֵּחָזֵר וְתִסְתֹּם מֵיָד, (פנ) וְטוֹב לַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, וּבִלְבַד שֶׁיִּזָּהֵר שֶׁלֹּא יוֹצִיא דָּם יְתֵרָה חַבּוּרָה, וְאַף דְּהוּא מְקַלְקֵל מָקוֹם אָסוּר הוּא לְכֻלֵּי עֲלְמָא [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לב)], (פנ) וְאַף דְּבִשְׁחִין הַתִּירוּ אִסּוּר דְּרַבָּנָן מִשּׁוּם צַעֲרָא וּכְדִלְקַמָּן, הָכָא כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר לְהוֹצִיא הַקּוּץ בְּלִי הוֹצָאַת דָּם אֵין לַעֲבֹר אִסְּנָרָא בְּכָךְ: **(פט) מִמֶּנָּה הַלִּחָה.** וַאֲפִלּוּ (צ) **הֲרֵי זֶה מֻתָּר.** וְאַף עַל גַּב דְּמִמַּיְלָא נַעֲשָׂה פָּתַח, מְלָאכָה שֶׁאֵין צָרִיךְ לְגוּפָהּ הִיא וְהָוֵי דְּרַבָּנָן, וּבִמְקוֹם צַעַר לֹא גָּזְרוּ, וַאֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר דִּמְלָאכָה שֶׁאֵין צָרִיךְ לְגוּפָהּ חַיָּב, גַּם כֵּן יֵשׁ לוֹמַר דִּכְשֶׁעוֹשֶׂה רַק לְהוֹצִיא הַלֵּחָה אֵינָהּ גְּמַר מְלָאכָה, (סה) וְאִי אֶפְשָׁר לְבוֹא לִידֵי חִיּוּב מָכָּה בְּפַטִּישׁ. (סו) וְאוֹתָן שֶׁיֵּשׁ לָהֶן נָקָב בְּזָרוֹעַ שֶׁקּוֹרִין אַפְטוּרִי"א, אִם נִסְתַּם הַנָּקָב קָצָת, צָרִיךְ עִיּוּן אִם מֻתָּר לִתֵּן בְּתוֹכוֹ קְטָנִיּוֹת שֶׁיִּהְיֶה פָּתוּחַ, דְּהָכָא וַדַּאי שֶׁנִּתְּנוּ שֶׁיִּשָּׁאֵר פָּתוּחַ, אוֹ דִּילְמָא כֵּיוָן שֶׁהָיָה פָּתוּחַ כְּבָר שָׁרִי, וְהוּא הַדִּין בְּנָקָב שֶׁבַּמַּכָּה שֶׁכְּבָר נִפְתַּח וְנִסְתַּם קָצָת, גַּם כֵּן צָרִיךְ עִיּוּן בְּכָהֵאי גַּוְנָא אִם מֻתָּר לִפְתֹּחַ עוֹד בְּשַׁבָּת, וּמִלְּשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מִשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ יֵשׁ בּוֹ נָקָב וּבָא לְהַרְחִיבוֹ אָסוּר. וּרְטִיָּה מֻתָּר לִתֵּן עַל הָאַפְטוּר"א כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף כ"ז, [ג]וּבְסֵפֶר רַאֲבַ"ן (קנט. ד"ה אדם שיש) מִשְׁמַע דְּאָסוּר לִתֵּן עָלֶיהָ רְטִיָּה, וּמֻתָּר לְקַנְּחָהּ וּלְהוֹצִיא לֵחָה שֶׁבְּתוֹכָהּ, וְאִם יוֹדֵעַ שֶׁמּוֹצִיא דָּם כְּשֶׁמְּקַנְּחָהּ (סו) לֹא יְקַנְּחָהּ בְּשַׁבָּת (סמ) דִּפְסִיק רֵישָׁא הוּא, (סט) אֲבָל [ג]מֻתָּר לְהַחֲלִיף חִתִּיכַת בֶּגֶד אַחַר עַל הַמָּקוֹם הַהוּא, וְאִם לֹא יַחֲלִיף יִסְרַח וְגָדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת וְגַם יֵשׁ לוֹ צַעַר מִזֶּה, וְעַיֵּן לְקַמָּן סָעִיף מ"ח בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה. (ע) וְאָסוּר לִתֵּן שְׁחִין, שֶׁעַל יְדֵי הַחִכּוּךְ מוֹצִיא דָּם שֶׁנִּבְלָע בַּבָּשָׂר, וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לְלֵחָה וְדָם שֶׁהִתְּרַנּוּהוּ לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן פ"ט לְהוֹצִיא, דְּהָתָם הוּא כְּנוּס מַה שֶׁאֵין כֵּן בְּדָם שֶׁנִּבְלַע בַּבָּשָׂר: **כט** (צא) **שֶׁנִּגְּפָה.** שֶׁנִּכְשְׁלָה וְלָקְתָה. וּמִירֵי (עפ) שֶׁלֹּא הָיָה עַל יְדֵי בַּרְזֶל וְגַם לֹא נִגְּפוּ הַיָּד וְהָרֶגֶל עַל גַּבָּן, דְּאִלּוּ נִגְּפוּ עַל גַּבָּן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

כה (מע) ט"ז (ס"ק יח) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כו): **(נ)** גְּמָרָא (עה:): **(נא)** ט"ז (ס"ק יט): **(נב) וְהוּא הַדִּין אִם אֲגוּדוֹ עֲשׂוּי לְהַתִּיר בְּכָל יוֹם** [פְּרִי מְגַדִּים]: **(נג)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כז) בְּשֵׁם שִׁבְלֵי לֶקֶט (סי' קיז) וְהָעִתִּיקוֹ הָאֶלְיָה רַבָּה (ס"ק כז), וְכֵן הַסְכִּים הַגְּרַ"א בְּבֵאוּרוֹ שֶׁכֵּן כָּתַב רַשַּׁ"י (עירובין קב: ד"ה רשי"ה) וְרַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן (שם לה. ד"ה גמ'), וּפְלֹא כְּהָרַ"ן (שם ה"א והא) וְהָרַב עוֹבַדְיָה בָּרְטֶנוּרָא (פ"י מ"ג), וְתָמֵהַּ עַל הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה רשי"ה) שֶׁאֵין מַסְפִּיקִים לָזֶה, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן כָּתַב הָאוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' ריא) וְהַמְּאִירִי (עירובין קב: ד"ה זה) לְהַחְמִיר בָּזֶה, **וּמִכָּל מָקוֹם לָאו דְּבָר בְּרוּר הוּא וְכִמוֹ שֶׁאֶכְתֹּב לְקַמִּיהּ:** **(נד)** הָרַדַּ"ה (שם) וְהָרַב עוֹבַדְיָה בָּרְטֶנוּרָא (שם), וּבֶאֱמֶת דִּבְרֵי הָרַב עוֹבַדְיָה בָּרְטֶנוּרָא נוֹטֵעַ מֵהָרַ"מ בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה שֶׁגַּם הוּא כָּתַב כֵּן, וְכֵן כָּתַב גַּם כֵּן הָרַשְׁבָּ"א בְּחִדּוּשָׁיו עַל בֵּיצָה (יא: ד"ה קמ"ל עיי"ש) לְהָקֵל בָּזֶה: **(נה)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כח): **(נו)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כט): **(נז)** פְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יז): **(נח)** פְּרִי מְגַדִּים (שם), וְתָמֵהַּ עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁכָּתַב בְּהַפְכִּי שֶׁהוּא נֶגֶד הַמַּסְקָנָא בְּסָעִיף י"ז: **(נט) רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁאֵין בּוֹ אֲפִלּוּ סַכָּנַת אֵבֶר:** **כז** (ס) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לא): **כח** (סא) רַשַּׁ"י (קז. ד"ה ואם): **(סב)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לב) בְּשֵׁם אֲגֻדָּה (סי' קכא): **(סג)** הוֹסִיפָנוּ זֶה כְּדֵי לְהַצִּיל הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) מִקַּשְׁיַת הַחֲמַד מֹשֶׁה (ס"ק יא), שֶׁהִקְשָׁה עָלָיו מִתּוֹסְפוֹת בְּשַׁבָּת ק"ז עַמּוּד א' (ד"ה ומפאי) דְּמַשְׁמַע שָׁם דַּאֲפִלּוּ אִי הָיָה וַדַּאי חָבֵל גַּם כֵּן לֹא אָסְרוּ לְפִי הַמַּסְקָנָא, אֲמְנָם דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם [ד]דְּזָקָא הֵיכָא דְּאִי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא הַקּוּץ בְּלִי חֲבָלָה כְּגוֹן שֶׁנִּתְחַב בְּעָמְקוֹ, דְּאָז הוּא דְּמִיְּא דְּמַפִּיס מְרֹחָא, אֲבָל הֵיכָא דְּאֶפְשָׁר אָסוּר: **(סד)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לג) בְּשֵׁם סֵפֶר הַתְּרוּמָה (סי' רנד), וְכֵן כָּתַב סְמ"ג (לאוין סה), וְהֵבִיאָם לְדִינָא גַּם הָאֱלִיָּה רַבָּה (סק"ל), וְהַחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל סט סי"ט): **(סה)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם), וְיֵסִים עוֹד אִי נָמֵי דְּהָוֵי דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן [מַגִּיד מִשְׁנָה], הוּא מִמַּה שֶׁפִּים שָׁם (פ"י ה"י) לְבָסוֹף בְּשֵׁם סֵפֶר הַבְּתִּים (בית מנוחה, שערי מלאכות האסורות, שער ב, אות א), עַיֵּן שָׁם [וּבְתוֹכָם נִדְחַק הַמְּחַצִּית הַשֶּׁקֶל שֶׁכָּתַב שֶׁלֹּא נִמְצָא בְּמַגִּיד מִשְׁנָה], וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁכָּל שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת פֶּה אֵין עַל זֶה שֵׁם מְלָאכָה כְּלָל וְלֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר עַל זֶה פְּסִיק רֵישָׁא הוּא. וּכְעֵין מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן שי"ח סָעִיף קָטָן ל"ו בְּשֵׁם הַמַּגִּיד מִשְׁנָה (פי"ב ה"כ), עַיֵּן שָׁם: **(סו)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם): **(סז)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם). **(סח) וְאַף שֶׁבְּסָעִיף קָטָן פ"ט כָּתַבְנוּ דְּמֻתָּר לְהוֹצִיא לֵחָה אַף שֶׁיֵּשׁ בָּהּ גַּם דָּם** וְדָבָר זֶה הֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) גּוּפֵא בְּשֵׁם סֵפֶר הַתְּרוּמָה (שם), **הָתָם הַדָּם כָּנוּס עִם הַלֵּחָה** וְלֹא שַׁיָּךְ חִבּוּרָה עַל זֶה, **אֲבָל הָכָא מְיִירִי שֶׁבְּשַׁעַת קִנּוּחוֹ אֶת הַמַּכָּה הֵיטֵב דּוֹחֵק הַבָּשָׂר וְעַל יְדֵי זֶה יוֹצֵא הַדָּם הַמְּבֻלָּע בּוֹ וְלֹהֲכִי אָסוּר, וְאִין הָכִי נִמִּי אִם עַל יְדֵי קִנּוּחוֹ לֹא יֵצֵא כִּי אִם הַדָּם הַכָּנוּס מִתְּחִלָּה דְּשָׁרֵי:** **(סט)** וְאִין לְהַקְשׁוֹת אַמַּאי לֹא נֵימָא דְּהָוֵי מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ וּבְמָקוֹם צַעַר לֹא גָּזְרוּ, אֶפְשָׁר דְּהָכָא אֵין כָּל כָּךְ צַעַר אִם **לֹא יְקַנַּח, אוֹ דְּיָכוֹל לַעֲשׂוֹת הַקִּנּוּחַ בְּלִי הוֹצָאַת הַדָּם:** **(עם)** מְקַנֵּחַ הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם), וְדִלְא כְּסֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת (זכרון ס"א מלאכת טוחן), וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"ז (סל"ד) וְהַחַיֵּי אָדָם (שם): **(עא)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם). וְהָאֱלִיָּה רַבָּה (שם) הִקְשָׁה עָלָיו, אֲבָל כְּבָר יִשְׁבוּ הַנּוֹשְׁמֹת אָדָם בְּפִשִׁיטוּת (שם סק"ג), וְכֵן הָעִתִּיקוּ דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **כט** (עם) אַחֲרוֹנִים:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ל) אסר בהסירה במזיד. **ב]** ובשו"ע הרב (סל"ד) כתב: וטוב לחוש לדברו. **ג]** ובשו"ע הרב (סל"ד) כתב: במה דברים אמורים במכה זו שיש בה נקב אבל במכה שאין בה נקב אסור להחליף הבגד או הנייר (לפי) שמושך ליחה מהמכה (בנטילתו אותם מעליה) ואסור משום מפרק.

המשך בסוף הספר

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah